

ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ KANUNU

Kanun No : 4760

Kabul Tarihi : 06.06.2002

(12.06.2002 gün ve 24783 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

GEREKÇESİ
KANUN TASARISI
VE KOMİSYON
RAPORLARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ KANUNU TASARISI VE PLAN VE BÜTÇE
KOMİSYONU RAPORU (1/988)

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101 -45512756

17.5.2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 15.4.2002 tarihinde kararlaştırılan "Özel Tüketim Vergisi Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Tüketim vergileri, tüm mal ve hizmetler üzerinden alınan katma değer vergisi ve benzeri genel tüketim vergileri ve sadece belirli bazı mallan konu edinen özel tüketim vergileri olarak ikili bir yapı göstermektedirler. Dünya uygulamalarına bakıldığında, genel tüketim vergileri yanı sıra sözü edilen özel tüketim vergilerinin, bir yandan gelir toplama diğer yandan ise tüketicilerin harcama kalıplarını etkileme açısından giderek önem kazandığı ve bu türden vergilerin toplam vergi hâsılatları içerisinde önemli bir yer tutmaya başladığı görülmektedir. İyi tasarlanmış özel tüketim vergileri ile fiskal amaçların sağlanması yanı sıra enerji tasarrufundan taşımacılığa ve çevreye kadar çokgeniş bir alanda tüketici tercihleri etkilenebilmektedir.

Ülkemizde, 1985 yılında genel tüketim vergileri alanında yapılan reformla, 8 adet dolaylı vergi yürürlükten kaldırılmış ve katma değer vergisi uygulamaya konulmuştur. Genel tüketim vergilerine ilişkin söz konusu reform sonrası, dolaylı vergiler alanındaki ikinci reform özel tüketim vergisiyle yapılmaktadır. Özel tüketim vergisi uygulaması ile belirli ve az sayıda mal grubu kapsama alınarak bir yandan söz konusu malların vergilendirilmesine ilişkin oldukça karmaşık hale gelen mevcut yapının basitleştirilmesi sağlanmakta diğer yandan ise basitleşen sistem yardımıyla yükümlülerin vergiye gönüllü uyumlarına katkı sağlanması hedeflenmektedir. Dolaylı vergiler alanında ciddi bir basitleştirme öngören bu Tasarıyla 16 adet vergi, harç, fon ve pay yürürlükten kaldırılmaktadır.

Öte yandan, dolaylı vergiler alanında Avrupa Birliği müktesebatına uyum sağlanması Tasarının bir diğer önemli hedefidir. Bilindiği gibi Türkiye-AB Ortaklık Konseyinin, ülkemiz ile Avrupa Birliği (AB) arasında bir ortaklık tesisini öngören Ankara Anlaşması ve Katma Protokole dayanarak almış olduğu 6 Mart 1995 tarihli ve 1/95 sayılı Karar ile 1 Ocak 1996 tarihinden itibaren Avrupa Birliği ile gümrük birliği gerçekleştire-

rilmiştir. Gümrük birliğinde dolaylı vergiler alanında sadece ayrımcılık yapmama ilkesine uymamız yeterli iken, 1999 yılında Helsinki Zirvesinde ülkemizin Avrupa Birliğine aday adaylığının kabulü ile ilişkilerimiz yeni bir boyut kazanmış, bu alandaki mevzuatımızın topluluk düzeyinde uygulanan mevzuata uyumlaştırılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Bu gelişmeler çerçevesinde de 24.3.2001 tarihli ve 24352 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 19.3.2001 tarihli ve 2001/2129 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı"nda Avrupa Birliği mevzuatına uyum sağlamaya ilişkin taahhütlerimiz kısa ve orta vadeli takvime bağlanmış ve özel tüketim vergisi alanında uyumlaştırma 2002 yılında başlayan orta vadeli taahhütlerimiz arasında yer almıştır.

Bu Tasarının hazırlanmasında gümrük birliğinden kaynaklanan yerli ve ithal mallar arasında ayrımcılık yapmama ilkesi ile Türkiye Ulusal Programında orta vadeli taahhütlerimiz arasında yer alan Avrupa Birliği Özel Tüketim Vergisi Sisteminin temel kural ve ilkeleri, verginin kapsamında olması gereken mallar, vergileme ölçüleri ve vergilerin yapısını belirleyen Avrupa Birliği Direktifleri dikkate alınmıştır.

Özel tüketim vergisinin yürürlüğe girmesiyle, katma değer vergisinin yanı sıra ithalat, imalat veya ilk iktisap aşamasında tek bir dolaylı vergi uygulanacaktır. Tasan ile AB katma değer vergisi mevzuatına uyumlaştırma çalışmaları dikkate alınarak, katma değer vergisinde genel orandan daha yüksek oranda vergilenen mallar kapsama alınmıştır.

Özel tüketim vergisi kapsamına alınan mal sayısı sınırlı tutulmuştur. Bu mallar için yürürlükten kaldırılan vergi, harç, fon ve payların oluşturduğu yükün muhafazası amaçlanmış, ilave bir vergi yükü doğurmayacak oranlar tespit edilmesine özen gösterilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Bu madde ile özel tüketim vergisinin konusunu teşkil eden mal ve işlemler belirlenmektedir.

Verginin kapsamına giren mallar Kanuna ekli 4 ayrı listede belirtilmiştir. Listelerdeki mallar Türk Gümrük Tarife Cetvelindeki tarife pozisyonu ve tarife alt açılımlarına göre belirlenmiştir. Bu listelerde yer alan mallar itibariyle verginin konusuna giren işlemler aşağıda açıklanmıştır.

(I) sayılı listenin (A) cetvelinde yer alan petrol ürünleri ile (B) cetvelinde yer alan solvent ve benzeri ürünlerde verginin konusunu teşkil eden işlemler, bu malların ithalatçıları ile imalatçıları tarafından teslimidir. Buna göre (I) sayılı listede yer alan malların ithali değil, ithalatçıları tarafından ilk teslimi vergiye tâbi olacaktır. Türkiye'de üretilen petrol ürünleri ve solventlerde ise verginin konusunu teşkil eden işlem, malların rafine riler dahil imalatçıları tarafından teslimidir. Öte yandan, rafineri dışında diğer kişi veya kuruluşların kapsama giren ürünleri imal edip teslim etmeleri de verginin konusuna alınmıştır.

(II) sayılı listede yer alan mallardan kayıt ve tescile tâbi olanlarda verginin konusuna giren işlem, bunların ilk iktisabıdır.

(II) sayılı liste kapsamına giren taşıtlardan kayıt ve tescile tâbi olmayanlarda verginin konusuna giren işlem ise bunların ithali ile imal veya inşa edenler tarafından teslimidir.

(III) ve (IV) sayılı listelerde yer alan mallar bakımından verginin konusuna giren işlemler, bunların ithali veya imalatçıları tarafından teslimidir.

Özel tüketim vergisi, kapsamına giren her mala bir kez uygulanacaktır. Bu nedenle, verginin kapsamına giren malların vergi uygulandıktan sonraki el değiştirmeleri veya iktisapları, verginin konusuna girmeyecektir.

Kanuna ekli listelerde yer alan malların, mahkeme satış memurluktan ve icra daireleri dahil olmak üzere, resmî veya özel kuruluşlarca müzayede yoluyla satışı özel tüketim vergisine tâbidir. Ancak, verginin uygulanabilmesi için satış konusu malın daha önce özel tüketim vergisine tâbi tutulmamış olması gerekmektedir. Buna göre, motorlu araç ticareti yapan bir mükellefin kendi adına kayıt ve tescil edilmiş binek otomobilinin icra yoluyla satılması halinde özel tüketim vergisi uygulanmayacaktır. Bununla birlikte, bu mükellefin satmak üzere elinde bulundurduğu ve henüz Türkiye'de kayıt ve tescil ettirilmemiş binek otomobillerinin icra yoluyla satılması halinde bu taşıtı kullanacak olan açısından ilk iktisap söz konusu olacağından bu satış vergiye tâbi olacaktır.

Gümrük Birliğine geçilmesi ile birlikte Avrupa Birliğinin uyguladığı Kombine Nomenklatür aynen benimsenmiş ve Türk Gümrük Tarife Cetveline (TGTC) yansıtılmıştır. Eşyaların ithali ve ihracatında söz konusu tarife cetvelindeki tarife, tarife alt pozisyon açılımları, gümrük tarife istatistik pozisyon numarası (GTİP No) ve eşya tanımı aynen kullanılmaktadır. Bu nedenle Kanuna ekli listelerde yer alan mallar (TGTC)'nde tanımlandığı şekilde aynen alınmıştır.

Madde 2. - Bu maddede Kanunda geçen kavramların özel tüketim vergisi uygulanmasında ne anlama geldiği açıklanmıştır.

Verginin konusuna giren malların Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesine girmesi ithalat olarak tanımlanmış, Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesi ise 4458 sayılı Gümrük Kanununda belirlenmiştir.

(II) sayılı listede yer alan taşıtlardan kayıt ve tescile tâbi olanlarda verginin konusuna giren işlem, bunların ilk iktisabıdır. İlk iktisap Türkiye'de henüz kayıt ve tescil edilmemiş taşıtların edinilmesi ile ilgili bir kavram olup, aşağıdaki şekillerde ortaya çıkmaktadır.

İlk iktisap, kapsama giren taşıtların müzayede yoluyla veya motorlu araç ticareti yapanlardan kullanılmak üzere edinilmesidir. Buna göre taşıt, motorlu araç ticareti yapanlar tarafından satılmak üzere satın alındığında bu iktisap verginin konusuna girmeyecektir. Prensip olarak, kayıt ve tescil ettirmek üzere taşıt alınması sırasında vergi söz konusu olacaktır. Öte yandan motorlu araç ticareti yapanlarca özel tüketim vergisi uygulanarak satılan araçların kayıt ve tescil edilmiş olsa dahi, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun gereği alıcılar tarafından iade edilip aynen veya tamir, onarım gibi işlemler gördükten sonra kullanılmak üzere tekrar satışı da ilk iktisap sayıldığından vergi uygulanacaktır.

Taşıtların kullanılmak üzere Türkiye'ye ithalatı ilk iktisaptır. Bu taşıtların getirildiği ülkede kayıt ve tescile tâbi tutulmuş veya kullanılmış olması, ithalatı sırasındaki vergi uygulanmasını engellemeyecektir. Ancak ithalatın motorlu araç ticareti yapanlarca gerçekleştirilmesi halinde bu safhada vergi uygulanmayacaktır.

Taşıtların, motorlu araç ticareti yapanlarca kullanılmaya başlanması, aktive alınması veya adlarına kayıt ve tescil ettirilmesi de ilk iktisap sayılmıştır.

Maddede motorlu araç ticareti yapanlar da tanımlanmıştır. Bunlar taşıtı an satmak üzere yun içinden iktisap ettiklerinde veya Türkiye'ye ithal ettiklerinde özel tüketim vergisi ile muhatap olmayacaklardır. Ancak, ne suretle olursa olsun iktisap ettikleri taşıtları kullanmaya başladıktan, işletmenin aktifine aldıkları veya kayıt ve tescil ettirdikleri takdirde ilk iktisap onlar için de geçerli olacak ve vergi ödemeleri gerekecektir.

(II) sayılı liste kapsamına giren taşıtlardan kayıt ve tescile tâbi olmayanlarda ise verginin konusuna giren işlem ilk iktisap değil, bunların ithali ile imal veya inşa edenler tarafından teslimidir.

Kayıt ve tescil, motorlu taşıtların ilgili mevzuattan gereğince trafik, belediye, liman ile Ulaştırma Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğüne tutulan sivil hava vasıtaları siciline yapılan kayıt ve tescili ifade etmektedir.

Kanunda geçen teslim terimi, bir mal üzerindeki tasarruf hakkının malik veya onun adına hareket edenlerce, alıcıya veya onun adına hareket edenlere devredilmesini ifade etmektedir. Bir malın alıcı veya onun adına hareket edenlerin gösterdiği yere veya kişilere tevdiî de teslim sayılacaktır. Ayrıca malların doğrudan alıcıya verilmemekle birlikte, tasarruf hakkını devredecek şekilde alıcı adına hareket edenlere verilmesi, alıcının veya alıcı adına yetkili olanların gösterdiği bir yere veya kişilere tevdiî veya gönderilmesi de teslim sayılacaktır.

Teslim işleminde malın gönderildiği yere varmış olması şart değildir. Malların nakliyesinde başlanması veya nakliyeciyen sürücüye tevdiî edilmesi de teslimdir. Tram-pa iki ayrı teslim sayılarak, vergiye tâbi bir malın karşılığının yine vergiye tâbi bir mal olması halinde, her iki teslimin ayrı ayrı özel tüketim vergisine tâbi tutulması sağlanmıştır.

Öte yandan özel tüketim vergisi kapsamına giren malların depozito karşılığı geri verilmesi mutad olan kap ve ambalajlar içinde tesliminde vergileme, sadece kap ve ambalajların içindeki mallar için yapılacaktır. Ancak, vergiye tâbi olan malların depozito karşılığı geri verilmesi mutad olmayan kap ve ambalajlarla birlikte teslimlerinde, bu mallar, kap ve ambalaj değeri ile birlikte özel tüketim vergisine tâbi olacaktır.

Aşağıda yazılı haller de özel tüketim vergisi uygulaması bakımından teslim kabul edilmiştir.

- Maddenin (a) bendi ile vergiye tâbi olan malların, vergiye tâbi olan malların imali dışında, her ne suretle olursa olsun kullanılması veya sarfı teslim sayılmıştır. Ancak işletmede üretilen özel tüketim vergisine tâbi bir malın aynı işletme bünyesinde özel tüketim vergisine tâbi olan başka bir malın imalinde girdi olarak kullanılması bu vergiye tâbi olmayacaktır. Aynı şekilde (I) sayılı listedeki malların ithali değil, ithalatçı tarafından teslimi verginin konusuna girdiğinden, ithalatçının bu malları başka vergiye tâbi malın üretimi için kullanması teslim sayılmayacaktır. Ancak, vergiye tâbi malların her ne suretle olursa olsun işletmeden çekilmesi veya işletme personeline ücret, prim, ikramiye, hediye, teberru gibi namlarla verilmesi teslim olarak kabul edilmiştir. Bu şekilde vergiye tâbi malların üçüncü şahıslara satılması ile personele ücret, prim, ikramiye, hediye, teberru gibi namlarla verilmesi ya da özel amaçlarla işletmeden çekilmesi sırasında, vergilendirme açısından bir fark gözetilmemiştir.

- Mülkiyeti muhafaza kaydıyla yapılan satışlarda, malın zilyetliği alıcıya geçmekle birlikte, mülkiyet satıcıda kalmaktadır. Bu durumda teslimin, zilyetliğin devrini sağlayan faturanın düzenlenmesi ile doğacağı öngörülmektedir.

Madde 3. - Bu madde ile özel tüketim vergisinde vergiyi doğuran olay düzenlenmektedir.

Maddenin (a) bendi ile mal teslimi ve ilk iktisap hallerinde vergiyi doğuran olay, malın teslimi veya ilk iktisabına bağlanmıştır.

Maddenin (b) bendi ile teslimden önce fatura veya benzeri belge düzenlenmesi halinde vergiyi doğuran olay, belgenin düzenlendiği tarih olarak belirlenmektedir. Bu gibi hallerde verginin hesabında belgede gösterilen miktar esas alınacaktır. Böylece ödenecek verginin zamanında kavranması ve emniyet altına alınması amaçlanmıştır.

Maddenin (c) bendi ile kısım kısım mal teslimlerinde, taraflarca bu hususta mutabık kalınması şartıyla her bir kısmın tesliminde vergiyi doğuran olayın meydana geleceği öngörülmektedir.

Maddenin (d) bendinde ise, komسیونcu vasıtasıyla veya konsinyasyon suretiyle yapılan satışlarda vergiyi doğuran olayın, malın alıcıya tesliminde meydana geleceği hükme bağlanmıştır. Böylece malın komسیونcu veya konsinyasyon suretiyle satışını yapanlara tesliminin vergiye tâbi tutulmaması sağlanmaktadır.

Maddenin (e) bendinde de, ithal edilen mallarda vergiyi doğuran olayın 4458 sayılı Gümrük Kanununun ilgili maddelerinde gümrükte ödeme mükellefiyetinin başlaması anında meydana geldiği belirlenmiştir. İthalat vergisine tâbi olmayan işlemlerde vergiyi doğuran olay, gümrük beyannamesinin tescili anında meydana gelecektir.

Madde 4. - Bu madde ile özel tüketim vergisinin mükellefi ile verginin sorumlusu hükme bağlanmaktadır.

Maddenin (a) bendinde, (I), (III) ve (IV) sayılı listelerdeki mallar ile (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tâbi olmayanları imal ve inşa edenler, ithal edenler veya müzayede yoluyla satışını gerçekleştirenler mükellef olarak belirlenmektedir. Böylece verginin takip kolaylığının yanı sıra listelerdeki malların ilk safhadan itibaren belge düzeni içerisinde el değiştirmesi sağlanacaktır.

Bu maddenin (b) bendinde ise; (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tâbi olan taşıtların mükellefleri sayılmaktadır.

Buna göre Türkiye'de kayıt ve tescil edilmemiş araçların;

- Motorlu araç ticareti yapanlardan kullanılmak üzere alımında motorlu araç ticareti yapanlar.

- Kullanılmak üzere ithalinde, ithalatı yapanlar,

- Kullanılmak üzere müzayede yoluyla alımında müzayede yoluyla satışını gerçekleştirenler,

Özel tüketim vergisinin mükellefi olacaklardır.

İmal veya inşa ettiği ya da satmak üzere satın aldığı aracı kullanan, işletmenin aktifine alan veya kayıt ve tescilini yaptıran motorlu araç ticareti yapanlar da, ilk iktisap kapsamındaki bu işlemleri nedeniyle özel tüketim vergisi mükellefi olacaklardır.

Maddenin son fıkrasında ise, mükellefin Türkiye'de ikametgâhının, işyerinin, kanunî merkezinin ve iş merkezinin bulunmaması halleri ile gerekli görülecek diğer hallerde vergi alacağının emniyet altına alınmasını teminen, Maliye Bakanlığına vergiye tâbi işlemlere taraf olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutma yetkisi verilmektedir.

Madde 5. - Uluslararası ticarete dolaylı vergiler bakımından varış ülkesinde vergileme ilkesi benimsenmiştir. Bu çerçevede özel tüketim vergisine tâbi malların yurt dışına ihracı istisna kapsamına alınmıştır. Bunun için iki şan aranacaktır. Bunlar; içkinin

yurt dışındaki müşteriye yapılması ve teslim konusu malın Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesini terk etmesidir. İhracattan önce malların yurt içinde tesliminde, bu malları alan yurt dışına götüreceği olsa dahi ihracat istisnası uygulanmayacaktır. Ancak, Kanunun 8 inci Maddesinin 2 ncı fıkrasındaki tecil-terkin uygulamasına ilişkin düzenleme ile ihracat etmek üzere özel tüketim vergisine tâbi malları alan ihracatçıların vergi yüklenmeleri önlenmektedir.

Maddenin (2) numaralı fıkrasında, ihraç edilen malın özel tüketim vergisinin, ihracatçı adına düzenlenen faturada ayrıca gösterilmiş ve beyan edilmiş olması kaydıyla, ihracatçıya iade edilmesine de imkân tanınmış olup, Maliye Bakanlığına ihraç edilen mallara ait verginin iadesine ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi verilmektedir.

Madde 6. - Bu madde hükmü ile Kanuna ekli (I) sayılı listede yer alan petrol ürünlerinin, (II) sayılı listede yer alan taşıt araçlarının ve (III) sayılı listede yer alan tütün mamulleri ve alkollü içkilerin yabancı devletlerin Türkiye'deki diplomatik temsilciliklerine, konsolosluklarına ve uluslararası anlaşmalarla vergi muafiyeti tanınan uluslararası kuruluşlara ve bunların diplomatik bağışıklıklardan yararlanan mensuplarına kişisel ihtiyaçları için teslimi, sözü edilen malların bunlar tarafından ithal edilmesi veya ilk iktisabı, karşılıklılık ilkesi çerçevesinde vergiden müstesna tutulmuştur.

Diğer taraftan, uluslararası kuruluşların istisnadan yararlanabilmesi için, uluslararası kuruluşun, kuruluş anlaşmasında dolaylı vergilere ilişkin istisna hükmü bulunması ve bu anlaşmanın kanunlaşmış olması şarttır. Bu şartları taşıyan uluslararası kuruluşlar ile bunların diplomatik haklara sahip mensuplarına kendi ihtiyaçtan için yapılan mal teslimleri veya bunlar tarafından ilk iktisap ve ithal işlemleri vergiden istisna olacaktır.

Madde 7. - Bu madde ile ihracat ve diplomatik istisna dışındaki diğer istisna hükümleri düzenlenmiştir.

Maddenin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan hüküm ile Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Millî İstihbarat Teşkilâtının ihtiyacı için, bu kuruluşlara veya bunlar adına hareket edenlere petrol ürünlerinin tesliminde istisna tanınmaktadır.

Aynı fıkranın (b) bendi ile petrol arama ve istihsal faaliyetinde bulunan kuruluşların, bu amaçla kullanacakları petrol ürünlerinin bu kuruluşlara tesliminde vergi istisnası tanınmasına ilişkin 6326 sayılı Petrol Kanunu hükümlerine özel tüketim vergisi yönünden de işlerlik kazandırılmıştır.

Bu maddenin (2) numaralı fıkrası ile (II) sayılı listedeki kayıt ve tescile tâbi mallardan sakatların kullanması için araçta sakatlığına uygun hareket ettirici özel tertibatı bulunan araçların, malul ve sakatlar tarafından bizzat kullanılmak üzere ilk iktisabı vergiden istisna edilmektedir. Ancak bu istisnadan yararlananlar, 5 yıl süreyle ikinci bir defa bu istisnadan yararlanamayacaktır.

Maddenin (3) numaralı fıkrası ile (II) sayılı listede yer alan uçak ve helikopterlerin Türk Hava Kurumu tarafından ilk iktisabı vergiden müstesna tutulmuştur.

Maddenin (4) numaralı fıkrası ile (IV) sayılı listedeki 9302.00 ve 93.03 tarife pozisyonunda yer alan malların Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Millî İstihbarat Teşkilâtı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğüne teslimi veya bunlar tarafından ithali vergiden istisna edilmiştir.

Aynı maddenin (5) numaralı fıkrası ile de genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyelere, köylere ve bunların teşkil ettikleri birliklere, (IV) sayılı listede-

ki malların bedelsiz olarak teslimi veya bunlar tarafından bedelsiz olarak ithali işlemleri vergiden istisna edilmiştir.

Maddenin (6) numaralı fıkrasında 4458 sayılı Gümrük Kanununun 167 nci maddesinde yer alan [(5) numaralı fıkrasının (a) bendi ile (7) numaralı fıkrası hariç olmak üzere] gümrük muafiyetleri, özel tüketim vergisi için de geçerli kılınmıştır. Geçici ithalat ve hariçte işleme rejimleri ile geri gelen eşyaya ilişkin hükümler kapsamında gümrük vergisinden muaf ve müstesna olan malların ithali de özel tüketim vergisinden istisna edilmiştir. Böylece yurt dışına geçici olarak gönderilen veya ihraç edilen malların geri gelişinde gümrük vergisi ve katma değer vergisi için uygulanan hükümlerin özel tüketim vergisi için de geçerli olması öngörülmüştür.

Aynı maddenin (7) numaralı fıkrası ile Gümrük Kanununun transit, gümrük, antrepo, dahilde işleme, gümrük kontrolü altında işleme rejimlerine tâbi tutulanlar ile serbest bölgeler ve geçici depolama yerleri hükümlerinin uygulandığı malların özel tüketim vergisi istisnasından yararlandırılması amaçlanmıştır.

Bu şekilde Toplulukta ve bütün dünyadaki uygulamalara paralel olarak bu rejimlerin uygulandığı malların, bu rejimlerden çıkarılıp Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesine ithaline kadar olan aşamanın vergi dışı bırakılması sağlanmıştır.

Madde 8. - Bu madde ile özel tüketim vergisinin tecil edilmesine ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

Kanuna ekli (I) sayılı listenin (B) cetveli; üzerindeki vergi yükünün çok az olması nedeniyle, akaryakıt ürünlerine yasal olmayan bir şekilde katılabilen ve kamuoyunda "solvent" olarak adlandırılan mallardan oluşmaktadır. Bu suretle haksız kazanç sağlanmasının ve taşıtların zarar görmesinin önlenmesi amacıyla söz konusu malların vergi tutarları, katılabilecekleri akaryakıt ürünlerinin vergi tutarlarına eşit hale getirilmiştir. Ancak bu mallan girdi olarak kullanan imalatçılara yürürlükten kaldırılan akaryakıt fiyat istikrar payı tutan dışında ek bir vergi yükü getirilmemesi amacıyla, maddenin (1) numaralı fıkrasında tecil-terkin müessesesi düzenlenmiştir. Bu suretle söz konusu mallan, (I) sayılı listeye dahil olmayan malların imalinde girdi olarak kullanan imalatçıların, Bakanlar Kurulunca belirlenecek tutar dışında özel tüketim vergisi ödememeleri sağlanmaktadır. Bu suretle alınan malların 12 ay içinde (1) sayılı listedeki mallar dışındaki malların imalinde kullanıldığının ispat edilememesi halinde zamanında alınmayan vergi, vade tarihinden itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen gecikme zammı ile birlikte tahsil olunur. Ancak, bu kapsamda teslim edilen mallara ait verginin 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirtilen mücbir sebepler dolayısıyla terkin edilememesi halinde bu vergi, tecil edildiği tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesine göre ilgili dönemler için geçerli tecil faizi ile birlikte alıcıdan tahsil edilecektir.

Maddenin (2) numaralı fıkrasında, kapsama giren malların ihraç edilmek üzere ihracatçılara tesliminde hesaplanan verginin ihracatçılardan tahsil edilmeyerek tecil edilmesi öngörülmüştür. Bu kapsamda satılan malların üç ay içinde ihraç edilmesi halinde, tecil edilen vergi terkin edilecektir. Aksi halde tecil edilen vergi, vade tarihinden itibaren gecikme zammı (mücbir sebepler nedeniyle ihracatın gerçekleşmemesi halinde tecil edildiği tarihten itibaren tecil faizi) uygulanmak suretiyle tahsil edilecektir.

Maddenin (3) numaralı fıkrasıyla Bakanlar Kuruluna, (III) sayılı listede yer alan malların tamamı veya bir kısmının ithalinde veya tesliminde ödenmesi gereken vergiyi

erteleyebilme yetkisi verilmektedir. Bu yetki kullanılmak suretiyle tütün mamulleri ve alkollü içkiler için vergi, bu malların tüketime sunulduğu aşamaya kadar ertelenebilecektir. Böylece AB vergi erteleme düzenlemelerine ilişkin sisteme kolayca geçiş sağlanabilecektir.

Madde 9. - Özel tüketim vergisinin her mal için bir kez uygulanmasını teminen, vergilenen bir malın ait olduğu listedeki vergiye tâbi bir başka malın imalinde kullanılması halinde, imal edilen mal için ödenecek vergiden, daha önce ödenen verginin indirilmesine ilişkin esaslan belirleme konusunda Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir.

Madde 10. - Bu madde ile özel tüketim vergisinde uygulama bütünlüğünü korumak için, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce veya sonra diğer kanunlarla getirilmiş veya getirilecek olan istisnaların geçersiz olacağı hükme bağlanmıştır. Ancak Anayasamız gereğince, uluslararası anlaşma hükümleri saklı tutulmuştur.

Ayrıca Kanunda yer alan istisna ve muafiyetler ile tecil-terkin uygulamasının usul ve esaslarını belirleme, bu kapsamda alınacak teminatların türü ve miktarını tespit etme konusunda Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir.

Madde 11.- Bu maddenin (1) numaralı fıkrasında, Kanuna ekli (I) sayılı listede yer alan mallar için belirlenen maktu vergi tutarları ile (III) sayılı listede yer alan mallar için topluca veya ayrı ayrı maktu vergi tutarları tespit edilmesi halinde matrah; alkol derecesi, kilogram, litre, metreküp, metre, kilokalori ya da bunların alt veya üst birimleri ile büyüklükleri de dikkate alınarak kap, ambalaj veya adet olarak belirlenebilecektir.

Bu maddenin (2) numaralı fıkrasında (II), (III) (tütün mamulleri hariç) ve (IV) sayılı listelerdeki malların ithali, ilk iktisabı ve tesliminde özel tüketim vergisinin matrahının, bu vergi hariç katma değer vergisi matrahı esas alınarak hesaplanacağı hükme bağlanmaktadır.

(III) sayılı listedeki mallardan tütün mamullerinde özel tüketim vergisinin matrahı ise; nihaî tüketicilerin bu malları satın alırken ödedikleri perakende satış fiyatı olacaktır. Nihaî tüketicilerin ödediği perakende satış fiyatına, özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi de dahil olmak üzere her türlü vergi ve benzeri malî yükümlülüklerin dahil olacağı tabiidir.

Madde 12. - Özel tüketim vergisi, bu Kanuna ekli listelerde yer alan malların karşılarında gösterilen tutarlarda ve/veya oranlarda alınacaktır.

Her mal grubunun arz ve talep esneklikleri ile maliyet yapılarının farklı oluşu, bu grupların vergi oranlarının farklı olarak belirlenmesini gerektirmektedir. Bu nedenle Bakanlar Kuruluna listelerde yer alan malların tamamı veya her biri için topluca veya ayrı ayrı olmak üzere her bir liste için maddede belirtilen limitler dahilinde vergi tutarlarını veya oranlarını artırma veya indirme, bu limitler dahilinde maktu vergi tutarları belirleme, (I) sayılı listedeki mallar için bu limitler dahilinde mal cinsleri, özellikleri, kullanım yerleri veya ithalatın şekline göre farklı tutarlar tespit etmeye yetki verilmektedir.

Öte yandan, Bakanlar Kuruluna (III) sayılı listede yer alan mallar için mal cinsleri, özellikleri, alkol derecesi itibarıyla belirlenecek nispi vergi oranı ya da maktu vergi tutarını birlikte ya da ayrı ayrı uygulamaya yetkisi de verilmiştir. Ayrıca maktu vergi tutarlarının belirlenmesi halinde Avrupa Birliğine uygunluk açısından, (I) ve (III) sayılı listelerde yer alan mallarda uygulanacak maktu vergi tutarlarını Avrupa para birimi veya yabancı para birimi karşılığı Türk Lirası olarak uygulamaya ve buna ilişkin usul ve esaslan belirleme konusunda da Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır.

(II) sayılı listedeki mallar için belirlenen oranlar bir katına kadar artırmaya, sıfıra kadar indirmeye, EURO normlarını sağlayan katalitik konventör sistemi ile teçhiz edilmiş taşıtlarda ise uygulanmakta olan oranlar yansına kadar indirmeye veya tekrar kanunî oranına kadar çıkarmaya Bakanlar Kurulu yetkili kılınmaktadır.

(IV) sayılı listedeki mallar için belirlenen oranların artırılması öngörülmemiş, bu oranların sıfıra kadar indirilmesi konusunda Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır.

Bu Kanun eki listelerde yer alan mallar, Türk Gümrük Tarife Cetvelinde tanımlanan eşyalar arasından seçilmiş ve bu eşyalar listelerde tarife pozisyonu, tarife alt pozisyonu ve gümrük tarife istatistik pozisyon numaraları ile birlikte gösterilmiştir. Gümrük tarife istatistik pozisyon numaraları, tarife ve tarife alt pozisyonu altında yer aldığından, tarife pozisyonu ve/veya tarife alt pozisyonu itibarıyla belirlenen vergi oranları bunların altında sayılan her bir tarife alt pozisyonu ve/veya gümrük tarife istatistik pozisyonu numarasına isabet eden mal için, bu maddede Bakanlar Kuruluna yetki verilen alt ve üst sınırlar dahilinde ayrı ayrı belirlenebilecektir.

(I) sayılı listede yer alan mallar için belirlenen maktu vergi tutarları ile (III) sayılı listede yer alan mallar için maktu ve/veya asgarî vergi tutarları belirlenmesi halinde bu tutarlar her ay toptan eşya fiyatları indeksindeki oranda artacaktır. Ancak Bakanlar Kuruluna, belirleyeceği mallar ve aylar itibarıyla bu artışı uygulamama, uygulama dönemlerini gün ve ay olarak belirleme, vergileme ölçülerini değiştirme konusunda yetki tanınmıştır.

Bu maddede verilen yetkilerle vergileme ölçüleri, vergileme oran ve tutarları, vergileme esasları yönünden Avrupa Birliği mevzuatına ve bu mevzuatta muhtemel değişikliklere kolayca uyum sağlanmasına, ayrıca Avrupa Birliği ile katılım müzakerelerinde ayrıcalık talep edilmesi muhtemel alanlarda düzenleme yapılmasına da imkân sağlanmaktadır.

Madde 13. - Rafineriler, kendilerine fason olarak imal ettirilen (I) sayılı listedeki malların tesliminden doğacak vergiden, ham petrolü ithal eden mükelleflerle birlikte müteselsil sorumlu tutulmuştur. Ayrıca bu malları alanlar, aynı malları daha yüksek tutarda vergilenen mallar yerine kullanmak veya satmak suretiyle vergi ziyama neden olurlarsa, ziyaa uğratılan vergi, vergi ziyası cezası uygulanarak buna sebebiyet verenlerden alınacaktır. Vergi güvenliğinin sağlanması amacıyla, özel tüketim vergisinin konusuna giren (II) sayılı listede yer alan mallardan vergisi ödenmeden önce ilk iktisabı, teslimi veya ithaline ilişkin işlemleri gerçekleştiren gümrük memurları, kayıt ve tescile yetkili memurlar, motorlu araç ticareti yapanlar, bu malların müzayede yoluyla satışını gerçekleştirenler ile icra memurlarının ziyaa uğratılan vergi ile buna bağlı ceza ve faizlerden müteselsilen sorumlu tutulmaları öngörülmüştür.

Madde 14. - Madde ile beyannamenin verilme zamanı, verileceği vergi dairesi, tarhiyatın ve verginin ödenmesinin zamanına ilişkin belirlemeler yapılmaktadır. (I) sayılı listedeki mallarda 15 'er günlük sürelerle her ay iki vergilendirme dönemi öngörülmüştür. Vergi, bu dönemleri takip eden 10 uncu güne kadar beyan edilecektir. (III) ve (IV) sayılı listelerdeki mallar ile (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tâbi olmayanların tesliminde vergilendirme dönemi; faaliyette bulunulan takvim yılının birer aylık dönemleri olup, beyannamenin vergilendirme dönemini izleyen ayın 15 inci günü akşamına kadar katma değer vergisi yönünden bağlı olunan vergi dairesine verileceği öngörülmektedir. (II) sayılı listedeki kayıt ve tescile tâbi mallara ait özel tüketim vergisi be-

yannamesinin ise bu işlemlerin yapıldığı yer vergi dairesine, ilk iktisap ile ilgili işlemlerin tamamlanmasından önce verilmesi ve verginin aynı günde ödenmesi hüküm altına alınmaktadır.

Tarh edilen vergiler beyanname verme süresi içinde ödenecektir.

Malın ithalinde; beyan, tarh, ödeme zamanı ve verginin tahsiline ilişkin usul ve esasların gümrük mevzuatındaki hükümler çerçevesinde gerçekleştirileceği öngörülmektedir.

Bakanlar Kurulu (I) sayılı listedeki malların vergilendirme döneminin gün veya ay olarak belirleyebilecek, beyanname verme süresini kısaltabilecektir. Ayrıca vergilendirmeyi ithal aşamasında gümrük idaresine yaptırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Öte yandan Maliye Bakanlığı, beyannamelerin şekil ve muhtevasını belirleme, faaliyetin gereğini göz önünde tutarak mükellefin müracaatı üzerine veya re'sen tarh yeri tayin etme, verginin işlemde önce ödenmesi şartı koyma ve müzayede yoluyla yapılan satışlar ile ilgili vergilerin beyan ve ödeme zamanı ile tahsiline ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisine sahip kılınmaktadır. Ayrıca (III) sayılı listede yer alan mallara ait verginin tahsilinde bandrol usulü uygulaması getirme konusunda da Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir.

Madde 15. - Mükelleflerin vergiye tâbi işlemleri üzerinden hesapladıkları özel tüketim vergisi, bu işlemler dolayısıyla düzenleyecekleri satış belgelerinde ayrıca gösterilecektir. Vergiye tâbi olmayan mallar için yanlışlıkla vergi hesaplanması veya vergiye tâbi mallardan daha yüksek oranda vergi hesaplanması halinde, fazla veya yersiz olarak hesaplanan özel tüketim vergisinin hazineye intikali açısından, bu verginin de beyan edilmesi zorunluluğu getirilmiştir. Malların iade edilmesi, işlemin gerçekleşmemesi, işlemde vazgeçilmesi veya diğer nedenlerle matrahta değişiklik vuku bulduğu ya da fazla veya yersiz vergi uygulanması halinde, vergiye tâbi işlemin yapıldığı döneme ait beyanname gerekliliği düzeltilme yapılacaktır. Bu durumların işleme ait beyanname verme tarihinden sonra onaya çıkması halinde ise mükelleflere değişikliğin meydana geldiği dönemde düzeltme, mahsup ve iade imkânı da sağlanmıştır. Ancak, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun uyarınca iade edilenler hariç olmak üzere (II) sayılı listede yer alan mallardan kayıt ve tescil edilmiş olanların iadesinde özel tüketim vergisinin düzeltilmesi, indirimi veya iadesi söz konusu olmayacaktır. (II) sayılı listede yer alan mallardan kayıt ve tescil edilmiş olmakla birlikte, 4077 sayılı Kanun uyarınca özel tüketim vergisi mükellefine iade edilen mallara ait vergi ise dönem şartı aranmaksızın iade veya mahsup edilebilecektir. Bu hükümlerle 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna paralellik sağlanmış olmaktadır.

Aynı maddenin (2) numaralı fıkrasında, (II) sayılı listede yer alan mallardan kayıt ve tescile tâbi olanların, 5 yıl içinde 87.03 tarife pozisyonunda yer alan mala dönüşürülmesi halinde, daha önce ödenen vergi mahsup edilmek suretiyle bu malların ilk iktisabındaki matrah esas alınarak değişiklik uyarınca adına tescil işlemi yapılandır yeni tescil tarihinde geçerli olan oran uygulanmak suretiyle vergi alınacaktır. Bu uygulama, malların ilk iktisabında istisnadan yararlananlar dışındakilerce (veraset yoluyla intikaller hariç) iktisabında da geçerli olacaktır.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır.

Madde 16. - Bu madde ile ithal edilen mallardan alınacak özel tüketim vergisi için 4458 sayılı Gümrük Kanunu ile ilgili hükümlerin uygulanacağı öngörülmüş ve 4458 sayılı Gümrük Kanununun ilgili hükümleriyle uyum sağlanmıştır.

İthal edilen mallardan alınan özel tüketim vergisinin gümrük makbuzunda ayrıca gösterileceği belirtilerek, yurt içi satışlardaki belge düzeni ile paralellik sağlanmıştır.

İthal edilen mallardan alınan gümrük vergisinin maktu tutarda veya sabit oranda uygulanması hallerinde tarifinin özel tüketim vergisi de dahil edilerek belirleneceği hükme bağlanmak suretiyle, özel tüketim vergisi için bu özel vergileme şekline uyulmuştur.

Bir malın gümrük vergisi teminata bağlanabiliyorsa, ithal edilen mallara ait özel tüketim vergisinin de teminata bağlanacağı hükmüne yer verilerek, ithalattaki vergi uygulamalarında birlik sağlanmıştır.

Gümrük vergisi ile paralelliğin sağlanması amacıyla, yurda sokulan eşya için özel tüketim vergisinin noksan ödenmiş veya hiç ödenmemiş olması halleri ile ithal edilen mallara ait olarak mükelleften fazla alınan veya vergiden müstesna olduğu halde yanlışlıkla alınan özel tüketim vergisinin düzeltilmesi işleminde 4458 sayılı Gümrük Kanunundaki esasların geçerli olacağı hükme bağlanmıştır.

İthal edilen mallara ilişkin özel tüketim vergisinde mükellef beyanları ile muayene ve denetleme sonucu hesaplanan vergiler arasında bulunan matrah farkları hakkında da 4458 sayılı Gümrük Kanunu uyarınca ithalat vergileri noksanlıklarında uygulanacak esaslara göre para cezası uygulanacaktır.

Ayrıca bu madde ile (I) sayılı listedeki malların yurt içinde satışında doğacak vergiyi teminat altına almak amacıyla, Maliye Bakanlığı tarafından türü, tutarı ve çözümüne ilişkin usul ve esasları belirlenmek üzere teminat alınması öngörülmüştür.

Madde 17. - Madde ile özel tüketim vergisi hâsılatından dağıtılacak paylara ilişkin hükümler düzenlenmektedir.

Madde 18. - Bu maddede, dolaylı vergilerin sadeleştirilmesi amacıyla özel tüketim vergisinin konusuna alınan mallarda uygulanan vergi, fon ve payların dayanağı hükümler yürürlükten kaldırılmaktadır. Yürürlükten kalkan bu yükümlülükler şunlardır :

1. Akaryakıt fiyat istikrar payı,
2. Trafik tescil harcı,
3. Taşıt alım vergisi,
4. Ek taşıt alım vergisi,
5. Ek vergi,
6. Akaryakıt tüketim vergisi,
7. Tütün mamulleri ve alkollü içeceklerin ithal veya satışında alınan savunma sa nayı destekleme fonu,
8. Eğitim, gençlik, spor ve sağlık hizmetleri vergisi,
9. Motorlu taşıtların kayıt, tescil ve devirlerinde alınan eğitime katkı payı,
10. Motorlu taşıtların kayıt, tescil ve devirlerinde alınan özel işlem vergisi,
11. Tütün mamulleri ve alkollü içeceklerden alınan mera payı,
12. Taşıt alım vergisinin 1/4'ü oranında alınan çevre kirliliğini önleme fonu,
13. Toplu konut fonu,
14. Tütün mamulleri ve alkollü içeceklerin ithal veya satışında alınan Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Düzenleme Kurumu payı,
15. Şehit, malul, dul ve yetimleri payı,
16. Federasyonlar fonu.

Geçici Madde 1. - Bu madde, özel tüketim vergisinin konusuna giren teslim, ilk iktisap veya ithalde vergiyi doğuran olayın gerçekleşme tarihinde hangi hükümlerin uygulanacağını belirleyen geçiş hükmüdür. Buna göre, bu Kanun yürürlüğe girmeden önce teslim, ilk iktisap veya ithal işlemi gerçekleşmişse, bu işlemlerin gerçekleştiği tarihte yürürlükte olan hükümler uygulanacaktır. Bu hükmün uygulanmasında vergi mükerreriğine yol açmamak üzere gerekli düzenlemeleri yapma konusunda Maliye Bakanlığına yetki verilmiştir.

Geçici Madde 2. - Bu madde ile (II) sayılı listedeki araçlardan bu Kanunun yayımından önce Türkiye'de kayıt ve tescil edilmiş olanların, bu Kanunun yayımı tarihinden sonraki iktisaplarında taşıt alım vergisi, trafik tescil harcı ile eğitime katkı payı ve buna bağlı özel işlem vergisinin alınmayacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 19. - Yürürlük maddesidir.

Madde 20. - Yürütme maddesidir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU RAPORU

*Türkiye Büyük Millet Meclisi
Plan ve Bütçe Komisyonu
Esas No : 11988
Karar No : 101*

24.5.2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanarak, Bakanlar Kurulunca, 17.5.2002 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte Komisyonumuza havale edilen "Özel Tüketim Vergisi Kanunu Tasarısı", Komisyonumuzun 23.5.2002 tarihinde yaptığı 43 üncü birleşimde; Hükümeti temsilen Maliye Bakam Sümer ORAL ile Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Hazine Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; kamu harcamalarının finansmanında kullanılan en önemli ve sağlam gelir kaynağı olan vergiler; kamu hizmetlerinin gerçekleştirilmesi için gerekli finansmanı sağlamanın yanında, ekonomik büyümeyi teşvik edici bir mahiyete de sahiptir. Çağdaş bir vergi sistemi; Devletin ihtiyacı olana geliri, düzenli olarak sağlayan, gelir dağılımında adaleti göz önünde tutan ve kişiler ile gelir unsurları arasında tarafsızlık ilkesinden hareket ederek gelir dağılımının iyileştirilmesine katkıda bulunan ekonomik büyümeyi teşvik edici, basit, ödeme gücü ilkesine dayalı ve vergi toplama maliyetini asgari seviyeye indiren bir sistem olmalıdır.

Ülkemizde 1980 yılından sonra vergi sisteminde köklü düzenlemelere gidilerek, sistemin basitleştirilmesi yanında gelişen ekonomik şartlara esneklik kazandırılması da amaçlanmıştır. 1985 yılında tüketim vergileri alanında yapılan reform ile 8 adet dolaylı vergi yürürlükten kaldırılmış ve Katma Değer Vergisi uygulamaya konulmuştur. Böylece, dolaysız vergilerin ağırlıkta olduğu vergi gelirleri kompozisyonu, dolaylı vergiler lehine değişmiştir.

Dolaylı vergiler kapsamında yer alan tüketim vergileri, tüm mal ve hizmetler üzerinden alınan katma değer vergisi gibi genel tüketim vergileri ile sadece belirli mallan konu edinen özel tüketim vergileri olarak ikili bir yapı arz etmektedir. Dünya uygulamalarına bakıldığında, genel tüketim vergilerinin yanı sıra belli mallan konu edinen özel tüketim vergileri; bir yandan gelir toplama, diğer yandan ise fiskal amaçlar sağlanması için; tüketicilerin harcama kalıplarının yönlendirmesi açısından enerji tasarrufundan taşınmacılığa, hatta çevreye kadar çok geniş bir alanda tüketicinin tercihlerini etkilemektedir.

Diğer yandan, 1999 Hensinki Zirvesinde ülkemizin Avrupa Birliğine aday adaylığının kabulü ile toplulukla ilişkilerimiz yeni bir boyut kazanarak, bu alandaki mevzuatımızın Topluluk düzeyinde uygulanan mevzuata uyumlulaştırılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Bu gelişmeler çerçevesinde adaylık sürecinde izlenecek ilke ve taahhütlerimizi kapsayan "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı" hazırlanarak Resmî Gazetede yayımlanmıştır. Ulusal Programda, Avrupa Birliği mevzuatına uyum sağlamaya ilişkin taahhütlerimiz kısa ve orta vadeli takvime bağlanmıştır.

Genel tüketim vergilerine ilişkin olarak 1985 yılında yapılan katma değer vergisi ile ilgili düzenlemeden sonra; oldukça karmaşık hale gelen belirli malları konu edinen mevcut tüketim vergileriyle ilgili yapının; gerek sistemin basitleştirilerek yükümlülerin vergiden kaçınmasının önlenmesi, gerekse Avrupa Birliği müktesebatına uyum sürecinde Ulusal Programda 2002 yılında başlayan orta vadeli taahhütlerimiz arasında yer alan özel tüketim vergisi alanında Avrupa Birliğinin Özel Tüketim Vergisi sisteminin kural ve ilkeleri de dikkate alınarak düzenlenmesi gereği ortaya çıkmıştır.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

- 1318 sayılı Finansman Kanunu ile 3074 sayılı Akaryakıt Tüketim Vergisi Kanunu yanında, bazı kanunlarda yer alan vergi, harç, fon ve paylara ilişkin hükümlerin yürürlükten kaldırılmasının,

- Toplam 16 adet vergi, harç, fon ve pay, uygulamadan kaldırılarak tek bir özel tüketim vergisinin getirilmesinin,

- Özel Tüketim Vergisi kapsamına alınan mal sayısının 4 liste halinde tespit edilmesinin ve bu mallar için uygulanacak Özel Tüketim Vergisi oranlarının, yürürlükten kaldırılan vergi, harç, fon ve payların oluşturduğu yük muhafaza edilerek, ilave bir vergi yükü doğurmayacak şekilde tespit edilmesinin,

- Özel Tüketim Vergisinin yürürlüğe girmesiyle, Katma Değer Vergisinin yanı sıra, ithalat, imalat veya ilk iktisap aşamasında kapsama giren her mala bir kez uygulanmak üzere tek bir Özel Tüketim Vergisi oranının tespit edilmesinin,

- Uluslararası ticarete dolaylı vergiler bakımından varış ülkesinde vergileme ilkesi benimsenerek, özel tüketim vergisine tabi malların yurt dışına ihracının istisna kapsamına alınması,

- Bakanlar Kuruluna listelerde yer alan malların tamamı veya her biri için toplu veya ayrı ayrı olmak üzere her bir liste için, maddede belirtilen limitler dahilinde vergi tutarlarını veya oranlarını artırma veya indirme bu limitler dahilinde maktu vergi tutarlarını belirleme konusunda yetki verilmesinin,

Amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Tasarının geneli üzerinde yapılan müzakerelerde;

- Özel Tüketim Vergisinin (ÖTV) belirli malların imalat ve ithalat aşamasında tek oranlı olarak bir defaya mahsus olmak üzere uygulanacağı, bunun oldukça karmaşık bir yapıya sahip, KDV dışındaki, dolaylı vergiler alanındaki dağılımı sona erdireceği ve bu uygulamanın AB müktesebatına uyum konusunda önemli bir adım olduğu,

- ÖTV'nin reel sektör ile tüketicilere ilave bir yük getirmemesinin olumlu karşılandığı,

- Belediyelere aktarılan kaynağın azaltılması anlamına gelecek düzenlemenin yeniden değerlendirilmesi gerektiği,

- ÖTV'nin tek aşamada bir defaya mahsus alınacak olmasının yükümlü sayısını oldukça azaltacağı, bunun da verginin tahsilindeki kırtasiyeciliği gidererek vergi tahsilatı için yapılacak harcamaları azaltacağı,

- Tasarı ile getirilen ÖTV'nin 2002 yılında tahmin edilen vergi gelirleri hasılatının yaklaşık % 22'sini kapsadığı,

- Bazı malların lüks tüketim malı kapsamına alınmasının doğru bir yaklaşım olmadığı, ancak temel ekonomik konjunktürde olumlu gelişmeler kaydedildikçe bu malların tekrar gözden geçirileceğinin umulduğu,

- Avrupa Birliği ülkeleri dikkate alındığında, özel tüketim vergisi kapsamına alınan malların sayısının oldukça sınırlı tutulduğu, oysa, Tasarı ile öngörülen ÖTV düzenlemeleri kapsamına giren malların sayısının oldukça geniş tutulduğu,
  - ÖTV kapsamına giren mallara uygulanacak vergi oranlarının artırılması veya azaltılması konusunda Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin gerekenden fazla olduğu,
  - Tasarı ile; Avrupa Birliği vergi sisteminde yer almayan "ek taşıt alım vergisi" ile "ek vergi" uygulamalarının yürürlükten kaldırılmasının olumlu karşılandığı,
  - Vergi sisteminin sağlıklı bir yapıya kavuşturulması için vergisel düzenlemeler yanında, gelir idaresinin teknolojik araç ve gereç ile teçhiz edilmesi ve bu suretle gelir idaresinin daha etkin bir yapıya kavuşturulması gerektiği,
  - ÖTV'nin 16 adet vergi, harç, fon ve payın kaldırılarak bir defaya mahsus olarak alınmasının olumlu karşılandığı,
- Şeklindeki görüş ve eleştirileri müteakip Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise;
- 2002 yılı başında, Bakanlar Kurulunca vergi sisteminin iyileştirilmesi amacıyla 3 yıllık bir programın kabul edildiği, bu program çerçevesinde özel tüketim vergisine yönelik düzenlemenin yapıldığı,
  - Gümrük Birliğinden kaynaklanan yerli mallarla ithal mallar arasında ayırım yapmama ilkesi de dikkate alınarak Tasarının hazırlandığı,
  - Tasarı ile; AB müktesebatma uyum çerçevesinde, 5 ayrı türde ve oldukça yüksek oranlı KDV sisteminin; 3 farklı türde ve daha düşük oranlar belirlenmek suretiyle yeni bir sistem oluşturulduğu,
  - Tasarının, sadece kamu kurum ve kuruluşlarının görüşleri çerçevesinde değil, aynı zamanda ilgili sivil toplum kuruluşlarının da görüşleri alınarak hazırlandığı,
  - ÖTV'nin imalat veya ithalat safhasında bir kez alınacağı, toplam 210 mal çeşidinin bu vergi kapsamına girdiği, ÖTV'nin (tahminen 1500 civarında mükellefi kapsamı açısından) yönetiminin oldukça kolay olacağı,
  - Petrol ürünlerinden tek safhada ÖTV alınacağından bir çok safhada vergi, harç, fon ve pay alınmasından kaynaklanan karışıklığın giderileceği,
  - ÖTV mükellefinin, motorlu araçlarda alıcılar yerine satıcılar olacağı, motorda net ağırlık, istiap haddi, yaş, motor gücü ve lüks kriterleri yerine, motor silindirin hacminin esas alınacağı, ÖTV sadece ilk iktisapta alınacağından ikinci el motorlu araçlarda bu verginin alınmayacağı,
  - Tütün mamulleri ile alkollü içkilerden 7 adet vergi, fon ve pay alınması uygulaması yerine, tek safhada bir ÖTV alınacağı, AB kriterlerine uyum sağlanması amacıyla ÖTV'nin alkol derecesine göre tespit edileceği, ayrıca bu ÖTV gelirlerinin tamamının bütçeye gelir olarak aktarılması suretiyle ilgili kurumlara bütçeden pay verilmesi uygulamasına geçileceği,
  - Lüks mallara uygulanacak ÖTV'nin oranlarının mevcut uygulamalar doğrultusunda belirlendiği,
- İfade edilmiştir.
- Tasarının;
- 15 inci maddesinin; 2 numaralı fıkrasının; (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tabi olan taşıtların beş yıl içinde, (II) sayılı listede yer alan binek otomobili veya insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlara dönüştürülmesi halinde;

daha önce ödenen vergi mahsup edilmek suretiyle, bu malların ilk iktisabındaki matrah esas alınarak, adına tescil işlemi yapılandıktan, değişikliğin kayıt ve tescili tarihinde geçerli olan oran üzerinden özel tüketim vergisi alınması hükmünün, otomotiv endüstrisinin bu Tasarıyla getirilen düzenlemelere uyum süreci dikkate alınarak (a) ve (b) bentleri olarak yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 19 uncu maddesine; 15 inci maddenin 2 numaralı fıkrasının (b) bendinin yürürlük tarihinden, Tasarının görüşülme süreci ile otomotiv sanayiinin Tasarıyla getirilen düzenlemelere uyum süreci dikkate alınarak, 1 .8.2003 tarihi olarak belirlenmesini öngören bir düzenlemenin (b) bendi olarak eklenmesi ve mevcut (b) bendinde yer alan " 1 .7.2002" ibaresinin, Tasarının görüşülme süreci dikkate alınarak "1.8.2002" olarak değiştirilmesi ve yeni bent ilave edilmesinden dolayı bu bendin (c) bendi olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- 1 inci maddesi, bu maddeye ekli I, II, III ve IV sayılı listelerle birlikte aynen,
- 2, 3,4, 5,6, 7, 8,9, 10, 11, 12, 13, 14,16, 17, 18 inci maddeleri ile geçici 1 ve geçici 2 nci maddeleri ve yürütmeye ilişkin 20 nci maddesi aynen,

Kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan

Başkanvekili

Sözcü

MUHALEFET ŞERHİ

Görüşülmekte olan Özel Tüketim Vergisi Yasa Tasarısına aşağıdaki gerekçelerle muhalifiz :

1. Ülkenin içinde bulunduğu ekonomik konjonktür ve kriz ortamı dikkate alındığında ekonomiyi canlandırmak ve yaygın işsizliği azaltmak için tüm vergi oranlarında ciddi indirimler yapılması gerekirken, bu Tasarıda yüksek vergi oranları korunmuştur. Fırsat kaçırılmıştır.

2. Yine Tasarıda, malî disiplini ciddi ölçüde bozan ve bütçenin ademi tahsis ilkesini zedeleyen, vergi gelirlerinden çeşitli fonlara, hesaplara ve kuruluşlara pay verilmesi uygulaması hâlâ sürdürülmektedir. Vergilerin tümünün bütçenin içinde devlet bütçe geliri olarak alınması, kuruluşların harcama taleplerinin de gider bütçesinden karşılanması gerekirken, bu yapılmamıştır.

3. Bakanlar Kuruluna verilen vergi oran ve miktarlarında artırma ve indirim, nitelik değiştirmeye olanak sağlayan yetkiler aşırı ölçüde oransız ve fazladır. Bakanlar Kuruluna makul ölçüde, ekonominin gereklerine, konjonktüre uygun düzenlemeler yapmak için sınırlı yetki verilmesi gerekirken, Mecliste olması gereken yasama yetkisinin yürütmeye devri anlamına gelen mahiyette kapsamlı yetki devri gerçekleştirilmektedir. Bu düzenleme Anayasaya aykırıdır.

Oğuz Tezmen

Bursa

Kemal Kabataş

Samsun

Celal Adan

İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ Plan ve Bütçe

Komisyonu Başkanlığına

1/988 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu Tasarısı ile ilgili muhalefet şerhi aşağıda takdim edilmiştir :

Tasarı ile 16 ayrı vergi, harç, fon ve pay kaldırılarak dört ayrı liste halinde mallar için özel tüketim vergisi getirilmektedir. Bu değişiklikle mükellef sayısı azaltılarak kolaylık getirilmesi ve AB mevzuatına uyum sağlanması hedef alınmıştır. Tasarı 21.5.2002'de dağıtılıp 23.5.2002'de görüşülmüştür. Alt komisyonda incelenmesi talebi kabul edilmemiştir.

1. Tasarının 5 inci maddesi (b) bendinde ihraç kaydı ile ihraç edilecek bir malın imalinde kullanılacak teslimlere istisna uygulanması men edilmektedir. Bu yasak kaldırılmalıdır.

2. Tasarının 8 inci maddesinde vergi tecili uygulamasında birinci fıkradaki 12 ay ve ikinci fıkradaki 3 ay sürelerin kaldırılarak bu sürelerin Bakanlar Kurulu karan ile teşkiline imkan veren veya bu sürelerin Bakanlar Kurulu karan ile değiştirilebilmesine imkan veren bir düzenleme getirilmelidir. Tatbikatta ortaya çıkacak ihtiyaçların karşılanması için bu değişiklik gereklidir.

3. Tasarının 8 inci maddesi 3 üncü fıkrasında III sayılı listedeki mallara ait verginin bu malların tüketiciye teslimine kadar teciline imkan veren hükmün gerekçesi anlaşılmamıştır. Hakkı açık değildir. Bu hüküm kaldırılmalıdır.

4. Tasarının 11 inci maddesi 2 nci fıkrası ile ÖTV vergisi KDV matrahına dahil olmaktadır. Vergiden vergi alınmaktadır. Bu kaldırılmalıdır.

5. Tasarının 12 nci maddesi ile Bakanlar Kuruluna vergi miktarlarını birkaç katına kadar artırma ve azaltma yetkisi verilmektedir. Vergi koyma ve kaldırma yetkisi TBMM'ye aittir. Bu hak ve yetkinin Bakanlar Kuruluna devri uygun değildir. Ticarî piyasada da güvensizliğe ve haksızlıklara sebep olur.

6. Tasarının 17 nci maddesi ile özel tüketim vergisi tahsilatından bazı kuruluşlara pay verilmektedir. Bu bütçe birliği esasına aykırıdır. Kuruluşlara, ihtiyaca göre bütçe den ödenek ayrılması gerekir. Madde buna göre düzenlenmelidir.

7. Tasarının tetkiki için yeterli zaman ayrılmamıştır. Hükümet, AB programı için acele ediyorsa önceden sevk edip komisyona gerekli inceleme süresi bırakmalıydı.

24.5.2002

Aslan Polat
Erzurum

Cevat Ayhan
Sakarya

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ KANUNU TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM Konu, Tanımlar,

Vergiyi Doğuran Olay, Mükellef

Verginin konusu

MADDE 1. - 1. Bu Kanuna ekli;

a) (I) sayılı listedeki malların ithalatçıları veya rafineriler dahil imal edenler tarafından teslimi,

b) (H) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tâbi olanların ilk iktisabı,

c) (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tâbi olmayanlar ile (III) ve (IV) sayılı listelerdeki malların ithalatı veya imal ya da inşa edenler tarafından teslimi,

d) (I), (III) ve (IV) sayılı listelerdeki mallar ile (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tâbi olmayanların özel tüketim vergisi uygulanmadan önce müzayede yoluyla satışı,

Bir defaya mahsus olmak üzere özel tüketim vergisine tâbidir.

2. Kanuna ekli listelerde yer alan mallar, Türk GÜmrük Tarife Cetvelinde tanımlanan eşyalardır.

Tanımlar, teslim ve teslim sayılan haller MADDE

2. - 1. Bu Kanunun uygulanmasında;

a) İthalat: Verginin konusuna giren malların Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesine girişini,

b) İktisap: (II) sayılı listedeki mallardan Türkiye'de kayıt ve tescil edilmemiş olanların kullanılmak üzere ithalini, müzayede yoluyla veya kayıt ve tescil edilmiş olsa dahi 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümlerine göre iade edilenler de dahil motorlu araç ticareti yapanlardan iktisabını, motorlu araç ticareti yapanlar tarafından kullanılmaya başlanmasını, aktife alınmasını veya adlarına kayıt ve tescil edilmesini,

c) Kayıt ve tescil: Motorlu taşıtların ilgili mevzuat gereğince trafik, belediye, li man ile Ulaştırma Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünce tutulan sivil hava va sıtaları siciline yapılan kayıt ve tescilini,

d) Motorlu araç ticareti yapanlar: (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tâ bi olanları imal, inşa veya ithal edenler ile fabrika, ana bayi, bölge bayi, bayi, yetkili sa tıcı ve acenteler ile Maliye Bakanlığınca bu nitelikte oldukları tespit edilenleri,

e) Teslim: Bir mal üzerindeki tasarruf hakkının malik veya adına hareket edenlerce, alıcıya veya adına hareket edenlere devredilmesini,

İfade eder.

2. Bir malın alıcı veya onun adına hareket edenlerin gösterdiği yere veya kişilere tevdi teslim hükmündedir. Malın alıcıya veya onun adına hareket edenlere gönderilmesi halinde, malın nakliyesinin başlatılması veya nakliyeciyen ya da sürücüye tevdi edilmesi de mal teslimidir. Trampa iki ayrı teslim hükmündedir. Kap veya ambalajların geri ve-

rilmesinin mutad olduğu hallerde teslim, bunların içinde bulunan mallar itibarıyla yapılmış sayılır.

3. Aşağıdaki haller de teslim sayılır:

a) Vergiye tâbi malların, vergiye tâbi olan malların imali dışında her ne suretle olursa olsun kullanılması, sarfı, işletmeden çekilmesi veya işletme personeline ücret, prim, ikramiye, hediye, teberru gibi namlarla verilmesi,

b) Mülkiyeti muhafaza kaydıyla yapılan satışlarda zilyetliğin devri.

Vergiye doğuran olay

MADDE 3. - Vergiyi doğuran olay;

a) Mal teslimi veya ilk iktisap hallerinde malın teslimi veya ilk iktisabı,

b) Malın tesliminden önce fatura veya benzeri belgeler verilmesi hallerinde, bu belgelerde gösterilen miktarla sınırlı olmak üzere fatura veya benzeri belgelerin düzenlenmesi,

c) Kısım kısım mal teslim edilmesi mutad olan veya bu hususlarda mutabık kalınan hallerde, her bir kısmın teslimi,

d) Komisyoncular vasıtasıyla veya konsinyasyon suretiyle yapılan satışlarda malların alıcıya teslimi,

e) İthalatta, 4458 sayılı Gümrük Kanununa göre gümrük yükümlülüğünün doğması, ithalat vergilerine tâbi olmayan işlemlerde ise gümrük beyannamesinin tescilidir.

Mükellef ve vergi sorumlusu

MADDE 4. - 1. Özel tüketim vergisinin mükellefi, bu Kanuna ekli;

a) (I), (III) ve (IV) sayılı listelerdeki mallar ile (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tâbi olmayanları imal, inşa veya ithal edenler ile bu malların müzayede yoluyla satışını gerçekleştirenler,

b) (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tâbi olanlar için; motorlu araç ticareti yapanlar, kullanmak üzere ithal edenler veya müzayede yoluyla satışını gerçekleştirenlerdir.

2. Mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanuni ve iş merkezlerinin bulunmaması halleri ile gerekli görülen diğer hallerde Maliye Bakanlığı, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla vergiye tâbi işlemlere taraf olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

İstisnalar

İhracat istisnası

MADDE 5. - 1. Bu Kanuna ekli listelerdeki malların ihracat teslimleri aşağıdaki şartlarla vergiden müstesnadır.

a) Teslim yurt dışındaki bir müşteriye yapılmalıdır. Yurt dışındaki müşteri tâbiri; ikametgâhı, işyeri, kanuni ve İ₄ merkezleri yurt dışında olan alıcılar ile yurt içinde bulunan bir işletmenin, yurt dışında faaliyet gösteren şubelerini ifade eder.

b) Teshir konusu mal, Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesinden çıkmış olmalıdır. Malın ihraç edilmeden önce yurt dışındaki alıcı adına hareket edenlere veya bizzat

alıcıya işlenmek ya da herhangi bir şekilde değerlendirilmek üzere yurt içinde teslimi ihracat sayılmaz.

2. İhraç edilen malların alış faturaları ve benzeri belgeler üzerinde gösterilen ve beyan edilen özel tüketim vergisi ihracatçıya iade edilir. Maliye Bakanlığı, ihraç edilen mallara ait verginin iadesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Diplomatik istisna

MADDE 6. - Bu Kanuna ekli (I), (II) ve (III) sayılı listelerde yer alan malların, karşılıklı olmak kaydıyla yabancı devletlerin Türkiye'deki diplomatik temsilcilikleri, konsoloslukları ve uluslararası anlaşmalarla vergi muafiyeti tanınan uluslararası kuruluşlar ve bunların diplomatik haklara sahip mensupları tarafından kendi ihtiyaçları için ilk iktisabı, ithali veya bunlara teslimi vergiden müstesnadır.

Diğer istisnalar

MADDE 7. - Bu Kanuna ekli;

1. (I) sayılı listede yer alan malların;

a) Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Millî İstihbarat Teşkilâtının ihtiyacı için bu kuruluşlara veya bunların gerek göstermeleri üzerine ve işlemlerin bu kuruluşlar adına yapılması koşuluyla akarya kıt ikmalini yapanlara teslimi,

b) 6326 sayılı Petrol Kanunu hükümlerine göre petrol arama ve istihsal faaliyetlerinde kullanılmak üzere bu faaliyetleri yapanlara teslimi,

2. (II) sayılı listedeki kayıt ve tescile tâbi mallardan, münhasıran aracı sakatlığına uygun hareket ettirici özel tertibatı bulunanların malûl ve sakatlar tarafından beş yıl da bir defaya mahsus olarak bizzat kullanılmak üzere ilk iktisabı,

3. (II) sayılı listede yer alan mallardan; uçak ve helikopterlerin Türk Hava Kuvvetleri tarafından ilk iktisabı,

4. (IV) sayılı listedeki 9302.00 ve 93.03 tarife pozisyonunda yer alan malların Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Millî İstihbarat Teşkilâtı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğüne teslimi veya bunlar tarafından ithali,

5. (IV) sayılı listede yer alan malların genel ve katma bütçeli dairelere, il özel idarelerine, belediyelere, köylere ve bunların teşkil ettikleri birliklere bedelsiz teslimi veya bunlar tarafından bedelsiz olarak ithali,

6. Kanuna ekli listelerdeki mallardan 4458 sayılı Gümrük Kanununun 167 nci maddesi [(5) numaralı fıkrasının (a) bendi ile (7) numaralı fıkrası hariç], geçici ithalat ve hariçte işleme rejimleri ile geri gelen eşyaya ilişkin hükümleri kapsamında gümrük vergisinden muaf veya müstesna olan eşyanın ithali (Bu Kanunun 5 inci maddesinde düzenlenen ihracat istisnası ile 8 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasında düzenlenen ihraç kaydıyla teslimlerde verginin tecil ve terkin edilmesi uygulamasından yararlanılarak ihraç edilen, ancak 4458 sayılı Gümrük Kanununun 168,169 ve 170 inci maddelerinde belirtilen şekilde geri gelen eşyanın ithalat istisnasından faydalanabilmesi için, bu eşya ile ilgili olarak ihracat istisnasından veya tecil-terkin uygulamasından faydalanılan miktarın gümrük idaresine ödenmesi veya bu miktar kadar teminat gösterilmesi şarttır),

7. 4458 sayılı Gümrük Kanununun transit, gümrük antrepo, dahilde işleme, gümrük kontrolü altında işleme rejimlerine tâbi tutulanlar ile serbest bölgeler ve geçici depo lama yerleri hükümlerinin uygulandığı mallar,

Vergiden müstesnadır.

Verginin tecili

MADDE 8. - 1. Bu Kanuna ekli (I) sayılı listenin (BCetvelindeki malların, (I) sayılı listeye dahil olmayan malların imalinde kullanılmak üzere ithalatçıları veya imalatçıları tarafından tesliminde tarh ve tahakkuk ettirilen özel tüketim vergisinin Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek kısmı, teminat alınmak suretiyle tecil olunur. Söz konusu malların tecil tarihini takip eden aybaşından itibaren 12 ay içinde (1) sayılı listeye dahil olmayan malların imalinde kullanılması halinde tecil olunan vergi terkin edilir. 8u hükümlere uyulmaması halinde tecil olunan vergi, vade tarihinden itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belir'c^en gecikme zammı ile birlikte alıcıdan tahsil edilir. Ancak, tecil edilen verginin 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirtilen mücbir sebepler dolayısıyla terkin edilememesi halinde bu vergi, tecil edildiği tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesine göre ilgili dönemler için geçerli tecil faizi ile birlikte alıcıdan tahsil edilir.

2. İhraç edilmek şartıyla ihracatçılara teslim edilen mallara ait özel tüketim vergisi, mükelleflerce ihracatçılardan tahsil edilmemesi şartıyla, bu mükelleflerin talebi üzerine vergi dairesince tarh ve tahakkuk ettirilerek tecil olunur. Söz konusu malların ihracatçıya teslim tarihini takip eden aybaşından itibaren 3 ay içinde ihraç edilmesi halinde tecil edilen vergi terkin olunur. İhracatın yukarıdaki şartlara uygun olarak gerçekleştirilmemesi halinde, tecil olunan vergi, vade tarihinden itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen gecikme zammı ile birlikte tahsil olunur. Ancak, ihraç edilmek şartıyla teslim edilen malların 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirtilen mücbir sebepler nedeniyle ihraç edilememesi halinde, tecil edilen vergi, tecil edildiği tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesine göre ilgili dönemler için geçerli tecil faizi ile birlikte tahsil edilir.

3. (III) sayılı listede yer alan malların tamamının ya da bir kısmının tesliminde veya ithalinde tahakkuk eden vergiyi, teminat alınmak suretiyle, bu malların tüketiciye teslimine kadar (bu safha dahil) tecil ettirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Vergi indirimi

MADDE 9. - Özel tüketim vergisine tâbi malların, yer aldığı listedeki başka bir malın imalinde kullanılması halinde ödenen vergi, Maliye Bakanlığınca belirlenen esaslara göre ödenecek vergiden indirilir.

İstisnaların sınırı ve yetki

MADDE 10. - 1. Özel tüketim vergisine ilişkin istisna ve muafiyetler ancak bu Kanuna hüküm eklenmek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenlenir. Diğer kanunlarda yer alan istisna veya muafiyet hükümleri bu vergi bakımından geçersizdir. Uluslararası anlaşma hükümleri saklıdır.

2. Maliye Bakanlığı, bu Kanunda yer alan istisna ve muafiyetlerin uygulanması ile verginin tecilinde alınacak teminatların türü ve miktarları ile tecil edilen verginin terkinine ilişkin usul ve esastan belirlemeye yetkilidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Verginin Matrahı, Oranı veya Tutarı

Vergileme ölçüleri ve matrah

MADDE 11. — 1. (1) sayılı listedeki mallar için belirlenen maktu vergi tutarları ile (III) sayılı listedeki mallar için topluca veya ayrı ayrı maktu vergi tutarları tespit edilmesi halinde vergileme ölçüleri; alkol derecesi, kilogram, litre, metre, metreküp, kilokalori veya bunların alt ve üst birimleri ile gerektiğinde büyüklükleri de dikkate alınarak kap, ambalaj veya adet olarak uygulanır.

2. (II), (III) (tütün mamulleri hariç) ve (IV) sayılı listelerdeki mallar için verginin matrahı; bunların teslimi, ilk iktisabı ve ithalinde, hesaplanacak özel tüketim vergisi hariç katma değer vergisi matrahını oluşturan unsurlardan teşekkül eder.

3. (III) sayılı listedeki mallardan tütün mamullerinde matrah; bunların nihaî tüke ticilere perakende satış fiyatıdır.

Oran veya tutar

MADDE 12. - 1. Özel tüketim vergisi, bu Kanuna ekli listelerde yazılı malların karşılarında gösterilen tutar ve/veya oranlarda alınır.

2. Bakanlar Kurulu, topluca veya ayrı ayrı olmak üzere;

a) (I) sayılı listedeki mallar için uygulanan maktu vergi tutarlarını, her bir mal itibarıyla en yüksek vergi tutarının yarısına kadar artırmaya, sıfıra kadar indirmeye, bu sınırlar içinde mal cinsleri, özellikleri, kullanım yerleri veya ithalatın şekline göre farklı tutarlar tespit etmeye,

b) (III) sayılı listedeki mallar için belirlenen oranlar; yarısına kadar indirmeye, tütün mamulleri için yarısına, diğer mallar için dört katına kadar artırmaya, bu oranlara isabet eden vergi tutarlarını dikkate alarak mal cinsleri, özellikleri, alkol derecesi itibarıyla maktu vergi tutarları belirlemeye, maktu vergi tutarları ile vergi oranlarını aynı mal için birlikte veya ayrı ayrı uygulamaya, mal cinsleri veya özellikleri itibarıyla en çok satılan mamule isabet eden özel tüketim vergisi miktarının beş katına kadar asgari vergi tutarları belirlemeye, aynı cins veya özellikteki mallar için nispi ve/veya maktu tutarda hesaplanacak vergi toplamının asgari vergi tutarından az olmaması şartını koymaya,

c) (II) sayılı listedeki mallar için belirlenen oranları bir katına kadar artırmaya, sıfıra kadar indirmeye; uygulanmakta olan oranları EURO normlarını sağlayan katalitik konvektör sistemi ile teçhiz edilmiş taşıtlarda yarısına kadar indirmeye, kanunî oranına kadar çıkarmaya,

d) (IV) sayılı listedeki mallar için belirlenen oranları sıfıra kadar indirmeye,

e) Listelerde gümrük tarife pozisyonu veya tarife alt pozisyonu olarak yer alan malların her biri için belirlenmiş olan oran veya tutarların alt ve üst sınırları içinde kalması suretiyle, bu pozisyonların altında yer alan mallar itibarıyla farklı vergi tutarları veya oranları belirlemeye.

Yetkilidir.

3. (I) sayılı listedeki mallar için belirlenen maktu vergi tutarları ile (III) sayılı listedeki mallar için maktu ve/veya asgari vergi tutarları belirlenmesi halinde bu tutarlar, her ay bir önceki ayda uygulanan vergi tutarları esas alınmak suretiyle Devlet İstatistik

Enstitüsü tarafından aylık olarak ilan edilen toptan eşya fiyatları indeksinde bir önceki aya göre meydana gelen değişim oranında, bu değişimin ilanını izleyen günden itibaren değişir. Bakanlar Kurulu belirleyeceği mallar ve aylar itibarıyla bu değişimi uygulatmaya, maktu vergi tutarlarını Avrupa para birimi veya yabancı para birimleri karşılığı Türk Lirası olarak uygulatmaya, uygulama dönemlerini gün veya ay olarak belirlemeye, vergileme ölçülerini değiştirmeye de yetkilidir.

Müteselsil sorumluluk ve ceza uygulaması

MADDE 13. - 1. Gerçek veya tüzel kişiler tarafından ithal edilen ham petrolün Türkiye'deki rafinerilere fason olarak rafine ettirilmesi sonucu elde edilen (1) sayılı listedeki malların tesliminde doğacak özel tüketim vergisinin ödenmesinden, ham petrol ithalini gerçekleştirenlerle birlikte, ilgili rafineri şirketi müteselsilen sorumludur.

2. (I) sayılı listedeki malları teslim alanların, bu malları daha yüksek tutarda vergiye tâbi bir mal olarak kullanmak veya üçüncü kişilere satmak suretiyle vergi ziyama sebebiyet vermeleri halinde, ziyaa uğratılan vergi bunlar adına tarh olunur ve tarhiyata 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesine göre vergi ziyayı cezası uygulanır.

3. (II) sayılı listedeki malların ilk iktisabı, teslimi veya ithaline ilişkin işlemleri gerçekleştirenler, bu işlemlerden önce özel tüketim vergisinin ödendiğini gösteren belgeleri aramak zorundadırlar. Bu mecburiyete uymamak suretiyle gerekli verginin ödenmesinden önce işlem yapan gümrük memurları, kayıt ve tescile yetkili memurlar, motorlu araç ticareti yapanlar, bu malların müzayede yoluyla satışını gerçekleştirenler ile icra memurları, ziyaa uğratılan vergi, vergi cezası ve gecikme faizinden mükellefle birlikte müteselsilen sorumludurlar. Ancak bunlar, ödemek zorunda kaldıkları vergi, ceza ve faizler için mükellefe rücu hakkına sahiptirler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Verginin Beyanı, Tarhı ve Ödenmesi, Verginin Belgelerde Gösterilmesi, Matrahta, Vergide ve Mükellefiyette Değişiklikler

Verginin beyanı, tarhı ve ödenmesi

MADDE 14. - 1. Özel tüketim vergisi, mükelleflerin yazılı beyanları üzerine tarh olunur. Şu kadar ki, adi ortaklıklarda verginin ödenmesinden ortakların tamamı müteselsilen sorumlu olmak üzere ortaklardan herhangi birisi tarhiyata muhatap tutulur. Bu vergi, beyannamenin verildiği günde, beyanname posta ile gönderilmişse vergiyi tarh edecek daireye girdiği tarihi takip eden 7 gün içinde tarh edilir. Vergi, beyanname verme süresi içinde ödenir. Vergilendirme dönemi; bu Kanuna ekli (I) sayılı listedeki mallar için her ayın ilk 15 günlük birinci ve kalan günlerinden oluşan ikinci dönem, (III) ve (IV) sayılı listelerdeki mallar ile (H) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tâbi olmayanların tesliminde, faaliyette bulunulan takvim yılının birer aylık dönemleridir. Beyanname, (I) sayılı listedeki mallar için vergilendirme dönemini izleyen 10 uncu günü, diğer mallar için vergilendirme dönemini izleyen ayın 15 inci günü akşamına kadar mükellefin katma değer vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairesine verilir.

2. (II) sayılı listedeki kayıt ve tescile tâbi mallara ait özel tüketim vergisi beyannamesi, ilk iktisap ile ilgili işlemlerin tamamlanmasından önce bu işlemlerin yapıldığı yer vergi dairesine verilir ve vergi aynı günde ödenir.

3. İthalatta alınan vergi, ilgili gümrük idaresince hesaplanır ve gümrük mevzuatına göre kabul edilen beyanname veya diğer belgeler üzerine imza alınmak suretiyle mükellefe, kanunî temsilcisine veya gümrük müşavirine tebliğ edilir. Bu tebliğ üzerine oraya çıkacak ihtilaflar için ithalat vergilerinin tâbi olduğu usul ve esaslar uygulanır. Bu vergi, ithalat vergileri ile aynı zamanda ödenir. İthalat vergilerine tâbi olmayan mallara ait vergi, gümrük mevzuatına göre kabul edilen beyannamenin veya diğer belgelerin tesvili tarihinde, bu tarihteki oran veya tutarlar üzerinden hesaplanarak tahsil edilir.

4. Bakanlar Kurulu, (I) sayılı listedeki mallar için vergilendirme dönemini gün veya ay olarak belirlemeye, beyanname verme ve vergi ödeme süresini kısaltmaya, vergilendirmeyi ithal aşamasında gümrük idaresine yaptırmaya yetkilidir.

5. Maliye Bakanlığı; bu Kanun gereğince verilmesi gereken beyannamelerin şekil ve muhtevasını belirlemeye, faaliyetin gereğini göz önünde tutarak mükellefin müracaatı üzerine veya resen tarih yerini tayin etmeye, işlemin mahiyetine göre verginin işlemden önce ödenmesi şartını koymaya, müzayede yoluyla yapılan satışlarla ilgili vergilerin beyanı ve ödeme zamanı ile tahsiline ilişkin usul ve esasları belirlemeye, (IH) sayılı listedeki mallara ait verginin bandrol usulü ile tahsiline ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usulleri tespit etmeye yetkilidir.

Verginin belgelerde gösterilmesi, matrahta, vergide ve mükellefiyette değişiklikler

MADDE 15. - 1. Mükellefler özel tüketim vergisini satış belgelerinde ayrıca göstermeye mecburdurlar. Vergiye tâbi bir işlem söz konusu olmadığı veya bu Kanun kapsamına giren vergiyi fatura veya benzeri belgelerde göstermeye hakkı bulunmadığı halde, düzenlediği bu tür belgelerde bu vergiyi gösterenler, söz konusu vergiyi beyan ve ödemekle mükelleftirler. Bu hüküm Kanuna göre borçlu oldukları vergi tutarından daha yüksek bir tutan gösteren mükellefler için de geçerlidir. 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümleri saklı kalmak üzere, (II) sayılı listedeki kayıt ve tescile tâbi olan malların kayıt ve tescil edildikten sonra iade edilmesi hali hariç, malların iade edilmesi, işlemin gerçekleşmemesi, işlemde vazgeçilmesi veya diğer nedenlerle matrahta değişiklik vuku bulunduğu ya da yersiz veya fazla vergi hesaplandığı hallerde vergiye tâbi işlemleri yapmış olan mükellefler; bunlarla ilgili borçlandıktan ya da ödedikleri vergiler için değişikliğin mahiyetine uygun şekilde ve meydana geldiği dönemde düzeltme yapabilirler, bu vergiden mahsup edebilirler veya iade talebinde bulunabilirler. (II) sayılı listede yer alan kayıt ve tescile tâbi olan mallar için dönem şartı aranmaz. Şu kadar ki, iade olunan malların fiilen işletmeye girmiş olması, yersiz veya fazla ödenen verginin alıcıya iade edilmesi ve bu işlemlerin defter kayıtları, belgeler ile beyannamede gösterilmesi şarttır.

2. (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tâbi olanların, beş yıl içinde 87.03 tarife pozisyonunda yer alan mala dönüştürülmesi halinde, daha önce ödenen vergi mahsup edilmek suretiyle, bu malların ilk iktisabındaki matrah esas alınarak değişiklik uyarınca adına tescil işlemi yapıldandan, değişikliğin kayıt ve tescili tarihinde geçerli olan oran üzerinden, bu tarihte özel tüketim vergisi alınır. Bu hüküm, veraset yoluyla intikaller hariç ilk iktisabında istisna uygulanan malların istisnadan yararlananlar dışındakilerce iktisabında da geçerlidir.

3. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM Gümrük İdarelerince

Alınan Özel Tüketim Vergisine İlişkin Hükümler

Gümrük idarelerince alınan özel tüketim vergisine ilişkin hükümler

MADDE 16.- 1. İthalde alınan özel tüketim vergisi gümrük makbuzunda ayrıca gösterilir. İthalat vergilerinin maktu veya sabit oranlı alındığı hallerde tarife, malın ithalinde alınacak özel tüketim vergisi de dahil edilmek suretiyle tespit olunur.

2. 4458 sayılı Gümrük Kanunu ile diğer kanunlar gereğince ithalat vergileri teminata bağlanarak işlem gören mallara ait özel tüketim vergisi de aynı usule tâbi tutulur.

3. Bu Kanuna göre gümrükte vergisi ödenmeden veya eksik ödenerek ithal edilen malların hiç alınmamış veya eksik alınmış özel tüketim vergisi ile vergiden müstesna olduğu halde, yanlışlıkla alınan veya fazla alındığı anlaşılan özel tüketim vergisi hakkında 4458 sayılı Gümrük Kanunundaki esaslara göre işlem yapılır. İthal edilecek mala ilişkin beyan üzerinden hesaplanan vergiler ile muayene ve denetleme sonucu hesaplanan vergiler arasındaki farklarda, 4458 sayılı Gümrük Kanunu uyarınca ithalat vergileri noksanlıklarında uygulanacak esaslara göre para cezası kesilir.

4. (1) sayılı listedeki malların ithalinde, ödenecek özel tüketim vergisine karşılık olmak üzere türü, tutarı ve çözümüne ilişkin usul ve esasları Maliye Bakanlığınca belirlenmek suretiyle teminat alınır.

ALTINCI BÖLÜM

Diğer Hükümler

Özel tüketim vergisi hâsılatının paylaşımı

MADDE 17. - 1. Bu Kanuna ekli (I) sayılı listede yer alan mallardan tahsil edilen özel tüketim vergisi hâsılatının tamamından, (II) sayılı listede yer alan mallardan tahsil edilen özel tüketim vergisi hâsılatının % 28'inden ve (III) sayılı listede yer alan mallardan tahsil edilen özel tüketim vergisi hâsılatının % 60'ından, 2380 sayılı Belediyeler ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun ile 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun hükümlerine göre mahallî idarelere pay verilmez.

2. Bu Kanuna ekli (III) sayılı listede yer alan mallar üzerinden tahsil edilen özel tüketim vergisi hâsılatından;

a) 3238 sayılı Kanunla kurulan Savunma Sanayii Destekleme Fonuna % 7,9 oranında pay verilir.

b) % 18 oranında hesaplanarak Maliye Bakanlığı merkez saymanlığına yatırılan paylar 15 gün içinde, Maliye Bakanlığınca bir yandan bütçeye gelir, diğer yandan % 16'sı dağılımı Başbakan onayı ile belirlenmek suretiyle Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bütçelerinde, % 52'si Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinde, % 32'si ise Sağlık Bakanlığı bütçesinde açılacak özel tertiplere ödenek kaydedilir ve parası merkez saymanlığınca aynı süre içinde bir kamu bankasında anılan kurumlar adına açılacak özel hesaplara yatırılır. Bu kaynaktan Millî Eğitim Bakanlığınca yapılacak harcamalar 4306 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesindeki hükümlere tâbidir. Diğer kurumlarca yapılacak harcamalar 1050 sayılı

Muhasebe! Umumiye Kanunu ile 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa ve 832 sayılı Sayıştay Kanununun 30 ila 37 nci maddelerinde yer alan vize ve tescil hükümlerine tâbi değildir. Bu ödeneklerden yılı içerisinde harcanmayan miktarlar ertesi yıl bütçelerine devren gelir ve ödenek kaydolunur. Bu hükümlere göre yapılacak harcamalardan yatırım niteliğinde olanlar yıllık programla ilişkisi kurulmak üzere yılı içerisinde Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığına bildirilir.

c) 4342 sayılı Mera Kanununun 30 uncu maddesinde belirtilen harcamalarda kullanılmak üzere % 1 oranında pay ayrılır. Bu pay hakkında da anılan madde hükümleri uygulanır.

d) 13.10.1988 tarihli ve 3480 sayılı Kanun hükümlerine göre hak sahiplerine ödenmek üzere % 3,4 oranında pay ayrılır. Bu hükme göre ayrılacak pay, Maliye Bakanlığına bir kamu bankası nezdinde "Malûller, Şehit Dul ve Yetimleri Hesabı" adıyla Maliye Bakanlığı adına açılacak hesaba, verginin tahsil edildiği ayı izleyen ay içinde merkeze aktarılır. Bu paralar, Maliye Bakanlığınca vadeli, vadesiz bir veya birden fazla hesaba bulundurulabilir ve cari faiz oranından az olmamak üzere yatırıldığı gündün itibaren faize tâbi tutulur. Bankalara, bu hesaba ilgili hizmetler için masraf veya komisyon adı altında herhangi bir ödeme yapılmaz. Diğer kanunlarda, 13.10.1988 tarihli ve 3480 sayılı Kanunun 1 ve 2 nci maddelerine yapılan atıflar bu bende yapılmış sayılır. Bakanlar Kurulu bu bentte yer alan oranı bir katına kadar artırmaya yetkilidir.

e) 3.1.2002 tarihli ve 4733 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde yer alan giderlerde kullanılmak üzere % 0,2 oranında pay ayrılır.

3. Bu Kanuna ekli (H) sayılı listede yer alan mallar üzerinden tahsil edilen özel tüketim vergisi hâsılatından % 28 oranında hesaplanarak Maliye Bakanlığı merkez saymanlığına yatırılan paylar 15 gün içinde, Maliye Bakanlığınca bir yandan bütçeye özel gelir, diğer yandan bu maddenin (2) numaralı fıkrasının (b) bendinde sayılan kurumların bütçelerinde açılacak özel tertiplere aynı hükümler çerçevesinde ödenek kaydedilir. Bu kaynağın paylaşımı ve yapılan harcamalar da anılan bent hükmüne tâbidir.

4. Bakanlar Kurulu, bu madde uyarınca özel tüketim vergisi hâsılatından verilecek paylara ilişkin oranları topluca veya ayrı ayrı sifıra kadar indirmeye, (2) numaralı fıkranın (b) bendi ile (3) numaralı fıkrada belirtilen kurumların alacakları payları kendi içinde 20 puana kadar artırmaya veya indirmeye yetkilidir.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 18. - 1. 10.9.1960 tarihli ve 79 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (c) bendi,

2. 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı trafik harçlarını düzenleyen (9) sayılı tarifin "(I.) Tescil harçları" bölümü,

3. 1318 sayılı Finansman Kanunu,

4. 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 60 inci maddesi,

5. 3074 sayılı Akaryakıt Tüketim Vergisi Kanunu,

6. 7.11.1985 tarihli ve 3238 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi,

7. 24.3.1988 tarihli ve 3418 sayılı Kanunun 1, 2, 3,4, 5,6,7, 8 ve 39 uncu maddeleri,

8. 13.10.1988 tarihli ve 3480 sayılı Kanunun 1 ve 2 nci maddeleri,
9. 16.8.1997 tarihli ve 4306 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin (A) fıkrasının (2) numaralı bendi ile (B) fıkrası,
10. 4342 sayılı Mera Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi,
11. 21.2.2001 tarihli ve 4629 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin (A) fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendi,
12. 20.6.2001 tarihli ve 4684 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesinin (d) fıkrasının (1) ve (3) numaralı alt bentleri,
13. 3.1.2002 tarihli ve 4733 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile aynı maddenin ikinci fıkrası,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce teslimi, iktisabı veya ithali gerçekleşen mallara ait vergi, harç, fon ve paylar, bu işlemlerin gerçekleştiği tarihte yürürlükte bulunan hükümlere göre tahsil edilir. Maliye Bakanlığı, vergi mükerrerliğini önlemek amacıyla bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 2. - Bu Kanuna ekli (II) sayılı listedeki mallardan ilgili mevzuatı gereğince Türkiye'de kayıt ve tescil edilmiş olanların, bu Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren iktisabında veya vekaletname ile tasarruf hakkının devralınmasında 1318 sayılı Finansman Kanununun taşıt alım vergisine ilişkin hükümleri, 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı trafik harçlarını düzenleyen (9) sayılı tarifenin "(I.) Tescil harçları" bölümü, 4306 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin (A) fıkrasının (2) numaralı bendi uygulanmaz.

Yürürlük

MADDE 19. - Bu Kanunun;

- a) Geçici 2 nci maddesi yayımı tarihinde,
  - b) Diğer hükümleri 1.7.2002 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,
- yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 20. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ KANUNU TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM Konu, Tanımlar,

Vergiyi Doğuran Olay, Mükellef

Verginin konusu

MADDE 1. - Tasarının 1 inci maddesi ekli listelerle birlikte aynen kabul edilmiştir.

Tanımlar, teslim ve teslim sayılan haller

MADDE 2. - Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Vergiyi doğuran olay

MADDE 3. - Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mükellef ve vergi sorumlusu

MADDE 4. - Tasarının 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İstisnalar

İhracat istisnası

MADDE 5. - Tasarının 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Diplomatik istisna

MADDE 6. - Tasarının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Diğer istisnalar

MADDE 7. - Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Verginin tecili

MADDE 8. - Tasarının 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Vergi indirimi

MADDE 9. - Tasarının 9 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

İstisnaların sınırı ve yetki

MADDE 10. - Tasarının 10 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Verginin

Matrahı, Oranı veya Tutarı

Vergileme ölçüleri ve matrah

MADDE 11.- Tasarının 11 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Oran veya tutar

MADDE 12. - Tasarının 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Müteselsil sorumluluk ve ceza uygulaması

MADDE 13. - Tasarının 13 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Verginin Beyanı, Tarhı ve Ödenmesi, Verginin Belgelerde Gösterilmesi, Matrahta, Vergide ve Mükellefiyette Değişiklikler

Verginin beyanı, tarhı ve ödenmesi

MADDE 14. - Tasarının 14 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Verginin belgelerde gösterilmesi, matrahta, vergide ve mükellefiyette değişiklikler

MADDE 15. -1. Mükellefler özel tüketim vergisini satış belgelerinde ayrıca göstermeye mecburdurlar. Vergiye tâbi bir işlem söz konusu olmadığı veya bu Kanun kapsamına giren vergiyi fatura veya benzeri belgelerde göstermeye hakkı bulunmadığı halde, düzenlediği bu tür belgelerde bu vergiyi gösterenler, söz konusu vergiyi beyan ve ödemekle mükelleflerdir. Bu hüküm Kanuna göre borçlu oldukları vergi tutarından daha yüksek bir tutarı gösteren mükellefler için de geçerlidir. 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümleri saklı kalmak üzere, (II) sayılı listedeki kayıt ve tescile tâbi olan malların kayıt ve tescil edildikten sonra iade edilmesi hali hariç, malların iade edilmesi, işlemin gerçekleşmemesi, işlemde vazgeçilmesi veya diğer nedenlerle matrahta değişiklik vuku bulduğu ya da yersiz veya fazla vergi hesaplandığı hallerde vergiye tâbi işlemleri yapmış olan mükellefler; bunlarla ilgili borçlandıkları ya da ödedikleri vergiler için değişikliğin mahiyetine uygun şekilde ve meydana geldiği dönemde düzeltme yapabilirler, bu vergiden mahsup edebilirler veya iade talebinde bulunabilirler. (II) sayılı listede yer alan kayıt ve tescile tâbi olan mallar için dönem şartı aranmaz. Şu kadar ki, iade olunan malların fiilen işletmeye girmiş olması yersiz veya fazla ödenen verginin alıcıya iade edilmesi ve bu işlemlerin defter kayıtları, belgeler ile beyannamede gösterilmesi şarttır.

2. a) (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tâbi olanların, veraset yoluyla intikaller hariç ilk iktisabında istisna uygulanan malların istisnadan yararlananlar dışındakilerce iktisabında, ilk iktisabındaki matrah esas alınarak adına kayıt ve tescil işlemi yapıldan, kayıt ve tescili tarihinde geçerli olan oran üzerinden, bu tarihte özel tüketim vergisi alınır.

b) (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tâbi olanların, beş yıl içinde 87.03 tarife pozisyonunda yer alan mala dönüştürülmesi halinde daha önce ödenen vergi mahsup edilmek suretiyle bu malların ilk iktisabındaki matrah esas alınarak değişiklik uyarınca adına kayıt ve tescil işlemi yapıldan, değişikliğin kayıt ve tescili tarihinde geçerli olan oran üzerinden, bu tarihte özel tüketim vergisi alınır.

3. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığın. -, belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM Gümrük İdarelerince

Alınan Özel Tüketim Vergisine İlişkin Hükümler

Gümrük idarelerince alınan özel tüketim vergisine ilişkin hükümler

MADDE 16. - Tasarının 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

ALTINCI BÖLÜM

Diğer Hükümler

Özel tüketim vergisi hâsulatının paylaşımı

MADDE 17. - Tasarının 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 18. - Tasarının 18 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. - Tasarının Geçici 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. - Tasarının geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürürlük

MADDE 19. - Bu Kanunun;

a) Geçici 2 nci maddesi yayımı tarihinde,

b) 15 inci maddesinin 2 numaralı fıkrasının (b) bendi 1.8.2003 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

c) Diğer hükümleri 1.8.2002 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

Yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 20. - Tasarının 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bülent Ecevit

Başbakan